

Diarienummer: U2025/00401

Internationella Engelska Skolan i Sverige AB:s remissvar (SOU 2025:18) Ett likvärdigt betygssystem

Internationella Engelska Skolan i Sverige AB (Internationella Engelska Skolan) är den ledande friskola organisationen inom den svenska grundskolan och driver 7 av de 10 största fristående grundskolorna i landet. Läsåret 2024/25 går cirka 30 000 elever i våra skolor, 47 grundskolor och en gymnasieskola. Grundare är Barbara Bergström, en svenskamerikanska som arbetade som lärare i en svensk kommunal skola fram till friskolereformen 1992. Hon sade då upp sig för att starta en skola efter sin övertygelse. Internationalisering, med engelska språket som nyckeln till världen, trygghet och ordning i skolan som arbetsmiljö så att lärare kan undervisa och elever lära samt höga akademiska förväntningar för alla elever, oavsett bakgrund, är de tre principerna som präglat Internationella Engelska Skolan under drygt 30 års verksamhet.

Inledning

Internationella Engelska Skolan i Sverige AB, nedan kallat Internationella Engelska Skolan (IES), är inte remissinstans i detta ärende men anser att frågan är av så stor betydelse att Internationella Engelska Skolan ändå väljer att inkomma med synpunkter på remissen SOU 2025:18, Ett likvärdigt betygssystem. Mot bakgrund av den höga reformtakten inom skolväsendet och de resurser som krävs för att svara på samtliga utredningar väljer Internationella Engelska Skolan att fokusera på de delar av utredningen som Internationella Engelska Skolan bedömer vara av särskild vikt för vår verksamhet.

Sammanfattning av huvudförslag i utredningen

Internationella Engelska Skolan undervisar en elevgrupp med mycket varierande språkbakgrunder och förkunskaper. Innevarande läsår har 49% av Internationella Engelska skolans elever utländsk bakgrund. Ett betygssystem som är tydligt, transparent och rättvist är därför helt avgörande för att våra elever, deras vårdnadshavare samt lärare ska få insikt om förväntningarna och nå sin fulla potential. Internationella Engelska Skolan står för höga akademiska förväntningar och ambitioner.

Vi välkomnar därför ambitionen att öka likvärdigheten i det svenska betygssystemet, stärka tilltron till betygen och minska skillnader i bedömning mellan skolor. Utredningens förslag om ett tiogradigt betygssystem, slopandet av F som enda uttryck för otillräckliga kunskaper samt en förstärkt roll för nationella prov, utgör viktiga steg mot större rättvisa och transparens. Internationella Engelska skolan är för betyg, och har verkat för att kunna sätta betyg i åk 6 redan innan lagen som möjliggjorde detta kom 2012. Sedan möjligheten kom 2020 att sätta betyg i åk 4 och 5 har vi varit den huvudman i landet som har flest skolor som sätter betyg från årskurs 4. Betyg kommunicerar tydligt hur eleven ligger jämfört med målen, och ger möjlighet att tidigt sätta in stöd eller ge en ökad möjlighet att utmana elever som har lätt för sig.

Samtidigt anser vi att förslaget i sin nuvarande utformning skulle kunna riskera att leda till ökad komplexitet och en försämrad överskådlighet för både elever, vårdnadshavare och lärare. Det finns också en risk för ökad provstress, särskilt bland redan sårbara elevgrupper. Det är dock vår erfarenhet efter 33 år som huvudman att stress inför att prestera och bli bedömd har alltid funnits och är svår att bygga bort med nya betygssystem. Snarare motverkas den här typen av stress med stödjande relationer, tydliga förväntningar och återkoppling från skolan. Studieteknik och en känsla av att de uppgifter man gör, den kunskap man tillägnar sig är meningsfull, är också av yttersta vikt. Tillgång till mentorer, rutiner, studie- och yrkesvägledare, elevhälsa och kompetenta undervisande lärare med god förmåga att bygga relationer och med god ämneskunskap för att skapa engagemang har god effekt på att minska stressen i skolan¹.

¹ Salmela-Aro, K. (2017) *Study engagement and burnout profiles among Finnish higher education students*

Internationella Engelska Skolan anser att en tiogradig betygsskala, centralt rättade slutprov med en tydlig reglering för hur mycket de vägs in i betygsättningen är positivt för en ökad likvärdighet, men att förslaget med en betygsmodell som innehåller kalibrering av meritvärdet riskerar att bli så komplicerad att sätta sig in i att den kan ta fokus från lärandet och utbildningen.

Internationella Engelska skolan tillstyrker följande:

- **Tydligare differentiering av kunskapsnivåer**
Införandet av en tiogradig betygsskala skapar större möjligheter att nyansera elevers prestationer och kan motverka betygsinflation. Det kan också stärka motivationen genom fler konkreta steg på vägen mot högre måluppfyllelse.
- **Avskaffandet av F som ensamt uttryck för otillräckliga kunskaper**
Vi ser positivt på att elever ges möjlighet till betyg även vid icke godtagbara kunskaper (nivå 1–3), vilket kan minska stigmatisering och främja återkoppling snarare än uppgivenhet.
- **Förstärkt likvärdighet genom nationella prov och central rättning**
Att resultat från nationella prov eller slutprov, föreslås väga 30 % av betyget och rättas centralt, är ett verktyg för att minska lokala skillnader i betygssättning och höja förtroendet för betygssystemet som helhet.

Internationella Engelska Skolans kritiska synpunkter:

Ökad komplexitet och bristande tydlighet

Den föreslagna modellen innebär flera parallella förändringar: ett nytt betygssystem, ny graderingslogik, kalibrering av provresultat och ändrad roll för nationella prov. Det sammantagna intrycket är att systemet riskerar att bli för komplext för att förstås, tillämpas och försvaras i vardagen vilket i praktiken kan minska elevernas motivation, försvåra undervisningen och leda till fler betygsrelaterade konflikter.

- **För elever** innebär det fler betygsnivåer att förhålla sig till, men med mindre tydlighet om vad som skiljer nivåerna åt – särskilt i de lägre skikten (1–3).
- **För lärare** krävs betydligt mer förberedelse, kommunikation och återkoppling för att förklara betygsgrunderna och att förhålla sig till dem vid betygsättning.
- **För vårdnadshavare** minskar transparensen kring vad ett betyg egentligen betyder och hur det har uppnåtts vilket kan leda till en ökad börda för lärare och skolläda då vi redan nu vet att pressen från föräldrar är stor.

Ett betygssystem måste, för att kunna fungera normbildande, vara begripligt. Här får lagstiftarna inte underskatta behovet av att en framtida implementering måste gå i takt med att det pedagogiska stödet och kommunikationen går i takt med varandra. Här behövs en stor utbildningsinsats av samtliga lärare och rektorer, så att de kan kommunicera med föräldrar och elever om skillnader i de betygsättningsmodeller som föreslås, de lärarsatta betygen, det individuella betygsvärdet, det genomsnittliga betygsvärdet, det individuella provresultatet från det nationella slutprovet, det genomsnittliga provresultatet, skolans genomsnittliga betygsvärde och grunden för kalibrering samt hur det kalibrerade betygsvärdet (70%) och elevernas individuella provresultat (30%) vägs samman till ett meritvärde. Kalibrering är ett kraftfullt verktyg – men också känsligt. Det krävs mycket tydliga förklaringar och riktlinjer för hur en elevs individuella prestation ska bedömas i relation till andra elevers resultat. Här finns risk för att systemet upplevs som orättvist snarare än rättvist, särskilt om skolor uppfattar att de "straffas" för låg eller hög genomsnittlig betygsnivå i relation till prov.

Att det nationella slutprovet ska väga 30 % i betygsunderlaget och samtidigt rättas centralt kan skapa starkare fokus på provresultat än på helhetsbedömning och vi vill därför uppmärksamma remissförfattarna på en viss risk att detta kan leda till "teaching to the test" och minskad variation i undervisningen.

Avslutande kommentarer

Internationella Engelska skolan välkomnar SOU 2025:18 då det är ett ambitiöst och positivt förslag med tydliga ambitioner att öka rättvisa och stoppa betygsinflation. De delar som innebär mer differentiering, digitala prov och statistiska kontrollmekanismer anser Internationella Engelska skolan är positiv och kan öka likvärdigheten. Alla betygssystem, nya och beprövade för med sig en risk att de leder till mer stress, ökad komplexitet och att de slår snett mot redan utsatta grupper. Dessa farhågor ser vi att det inte finns någon grund för om skolor arbetar strategiskt med att bygga relationer mellan lärare och elever, välplanerade lektioner med tydliga mål och återkoppling till eleven kring lärande.

Implementeringen av ett nytt betygssystem måste dock komma med transparens, tydlig kommunikation och stödinsatser för att förslaget ska fungera i praktiken. Vi vänder oss dock emot komplexiteten i kalibreringsmodellen av meritvärdet vilket kan slå tillbaka mot lärare och skolläda-re genom ökad arbetsbörda. Att förklara det nya systemet för elever och föräldrar utan att de själva kunna sätta sig in i det i god tid, med fullgott stöd från Skolverket kan riskera relationer mellan lärare och elever, minska studiemotivation och måluppfyllelse.

Ett betygssystem ska främja lärande, spegla kunskaper och skapa tillit. SOU 2025:18 innehåller flera lovvärda inslag, men som helhet är förslaget i nuläget för komplext och riskerar att skapa nya utmaningar. En bredare konsekvensanalys, tydligare struktur och ökad förståelse måste ligga till grund för nästa steg i processen.

Stockholm, 19 juni 2025

Robin Kirk Johansson

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Robin Kirk Johansson', followed by a long horizontal flourish.

Skolchef

Internationella Engelska Skolan

Annakarin Johansson Sandman

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Annakarin Johansson Sandman', with a stylized, cursive script.

Head of Academics

Internationella Engelska Skolan